

Keď kone učia ľudí, ako byť ľuďmi

Je všeobecne známe, že zvieratá majú na nás, ľudí, blahodarný vplyv. Liečia telo i dušu. Kone majú niečo navyše – sú schopné vrátiť nás do sveta, kde zabudneme na faloš, pretváрку, svoje ego. Dokážu nás zbaviť nervozity, agresivity, nepokoja v duši, vrátiť nám empatiu a úctu voči sebe samým i druhým. Jednoducho, kone nás môžu naučiť byť lepšími a takým urobiť aj svet, v ktorom pracujeme, žijeme. Stačí len jedinú vec – chcieť im načúvať a učiť sa od nich. Zhovárali sme sa s Ing. Lenkou Kmeťovou, ktorá sa venuje vzdelávaniu s asistenciou koní a pomoci týraným koňom.

Pojem hipoterapia je verejnosti relatívne známy. Ale čo je Horse Assisted Education či Know Horse?

Horse Assisted Education (HAE), alebo po slovensky vzdelávanie s asistenciou koní, je unikátna metóda vzdelávania a osobného rozvoja formou zážitkového učenia s využitím koní. Pochádza z USA a vo svete ho využívajú a šíria certifikovaní lektori už vyše 20 rokov. Svojich priaznivcov si našlo v takmer 40 štátoch sveta, medzi ktorými, okrem tradičných vyspelých krajín ako Nemecko, Anglicko, Francúzsko, Rakúsko, Švédsko atď., figurujú aj krajiny ako Estónsko, Peru, Kazachstan, Srbsko, Izrael, Ekvádor, Cyprus, Čile, Brazília, Argentína, Indonézia. Profesionálnu úroveň HAE garantuje medzinárodná asociácia EAHAE International (European Association of Horse Assisted Education), ktorá združuje všetkých certifikovaných lektorov vo svete. Pre svojich členov i sympatizantov organizuje tréningy, konferencie, robí osvetu, networking a podobne. Vďaka rôznorodosti zapojených krajín a kultúr tým poskytuje vzácné možnosti vzájomnej výmeny skúseností, inšpiráciu, udáva trendy v danej oblasti.

Ako sa v tom ocitlo Slovensko?

V roku 2012, po získaní certifikátu lektorky v Nemecku, som ako prvá Slovenka priniesla tento unikátny typ vzdelávania pre našich ľudí, a tým zaradila aj Slovensko do vyššie uvedenej spoločnosti krajín. Vytvorila som vlastnú

registrovanú značku KNOW-HORSE®, ktorá sa tak stala jedným z reprezentantov HAE u nás. Vychádza z pôvodného anglického spojenia KNOW-HOW, kde nahradením slova HOW slovom HORSE vzniklo originálne spojenie, dokonale reprezentujúce podstatu HAE.

Komu je určené?

Vďaka svojmu charakteru je HAE určené predovšetkým manažérom. Bežne sa môžu vzdelávať rôznymi formami, ako sú konferencie, semináre, školenia, workshopy, koučing alebo tréningy. Každá z týchto vzdelávacích foriem má jasne danú metodiku, vďaka ktorej sa manažéri dozvedajú nové informácie buď pasívne, len počúvaním, aktívnejšie, teda aj s možnosťou diskusie, alebo aktívnym zapojením sa do procesu, t. j. osobnou participáciou na rôznych cvičeniach, pri riešení úloh, hraní rolí a podobne. Táto najaktívnejšia forma, tréning, rozvíja u manažérov tzv. mäkké zručnosti (soft-skills) a jej pôsobenie sa zameriava najmä na pravú mozgovú hemisféru, ktorá je sídlom pre kreativitu, empatiu, cit, intuíciu, pochopenie súvislostí viazaných s pocitmi a tak ďalej. HAE sa realizuje práve formou takého tréningu. Do tohto procesu vstupujú aj kone. Napriek tomu je to však v prvom rade o ľuďoch, nie o koňoch.

Akú úlohu tu presne kone zohrávajú?

Kone tu pôsobia ako katalyzátor, pretože sú úžasné v tom, že sú prirodzene

né. Správajú sa tak, ako to cítia. Človeku nastaví zrkadlo. Je im jedno, či pred nimi stojí topmanažér alebo jeho podriadený. Dávajú prirodzenú spätnú väzbu bez výnimky. Reagujú na to, aký človek skutočne je, nie na to, na čo sa pred koňom hrá. Kone doslova „vydolujú“ to najlepšie, čo v nás je. Ak si chce účastník na tréningu koňa získať na spoluprácu, musí zabudnúť na svoje ego a naladiť sa na vlnovú dĺžku koňa, aby ho presvedčil na spoluprácu. Inak to nefunguje.

A výsledok?

Tento kónský „skener“ umožní pozrieť sa na seba inými očami. Kôň pomôže človeku pochopiť, ako pôsobí na iných. Na svojich kolegov, podriadených či obchodných partnerov alebo aj priateľov, rodinných príslušníkov. Pokiaľ je účastník tréningu schopný od koňa túto čistú, nefalšovanú pravdu o sebe prijať a spracovať ju, má to následne vysoko pozitívny vplyv na jeho ďalšie pôsobenie v práci, ale i v súkromnom živote.

Dá sa tomu veriť?

Áno, dá. Že je to naozaj tak, svedčia mnohé reakcie účastníkov mojich tréningov, s ktorými som v kontakte dodnes. Niektorých tréning ovplyvnil natoľko, že sa stali oveľa sebavedomejšími, zmenili zamestnanie alebo svoj prístup ku kolegom, zefektívniť tímovú spoluprácu, ľahšie zvládli bolestivý rozvod, dokonca sa jedna účastníčka prihlásila na kurz jazdenia, aby mohla byť v kontakte s koňmi naďalej, pretože ju úplne uchvátili.

Pre koho je to určené? Sú nejaké obmedzenia?

Hoci je HAE prioritne určené pre profesionálne vzdelávanie a osobný rozvoj v pracovnej oblasti, veľmi by som ho odporučila absolvovať viacerým profesionálnym jazdcom, športovcom. Boli by asi veľmi prekvapení, ak by dali koňom šancu slobodne vyjadriť svoj názor na nich. Až príliš často totiž vidieť na kolbištiach či dostihových dráhach len ego a ambície jazdca, namiesto takého potrebného vzájomného súladu, harmónie a dôvery medzi jazdcom a koňom, pri podávaní náročných športových výkonov.

Podme teda k praxi. Ako také vzdelávanie s asistenciou koní prebieha?

Na koňoch sa nejazdí, rovnako ako sa účastníci tréningu neučia, ako cvičiť koňa. Väčšina z nich sú totiž ľudia, ktorí sa v takom tesnom kontakte s koňmi ocitnú po prvý raz vo svojom živote. A hoci sa medzi účastníkmi tréningu sem-tam nájdu jeden-dvaja, ktorí už na koni jazdili či jazdia, je to pre nich úplne nová skúsenosť pracovať s koňom tak, aby sa vďaka nemu dozvedeli čo najviac o sebe.

Čo samotný tréning? Ako vyzerá?

Každý HAE tréning, či ho robím ja u

stupeň uvoľnenia a istoty v spoločnosti koní. Cvičenia sa nahrávajú, následne sa s účastníkmi tieto videozáznamy analyzujú a poskytuje sa spätná väzba.

Ako to prežívate ako lektorka?

Je pre mňa vždy zážitkom vidieť ľudí, ktorí sa na začiatku tréningu boja vstúpiť ku koňom a na konci ich bozkávajú, objímajú, túlia sa k nim, fotia sa s nimi a je jedno, či ide o mužov, ženy, šéfa firmy či jeho podriadeného. To ma vždy naplnia nesmierne skvelým pocitom a hreje pri srdci, že som mohla ľuďom priblížiť, aké úžasné kone sú, čo pre nás ľudí dokážu urobiť, odovzdať

sa nám, aby nám pomohli robiť nás lepšími.

Urobil sa v poslednom období v tejto oblasti nejaký pokrok?

Tak ako sa všetko okolo nás neustále vyvíja, aj táto metóda nachádza stále nové a nové uplatnenie. Zistilo sa, že je veľmi efektívna pre ľudí, ktorí pracujú v psychicky náročných povolaniach. Najmä policajti, ktorí prichádzajú do kontaktu s obeťami násilných trestných činov, záchranári, ktorí pri vážnych dopravných nehodách, kde umreli ľudia, pomáhajú prekonať traumu prežívším. Tiež požiarnici, ktorí sa ocitajú často sami v ohrození života, ale musia zvládať zachraňovať životy iným. Všetky tieto situácie vyžadujú mimoriadne vysoký stupeň empatie, teda schopnosti vcítiť sa a porozumieť ľuďom, ktorí sa ocitli v takých náročných situáciách.

Čo konkrétne im to teda dá?

Ide o to, že kone vedia pomôcť profesionálom naladiť sa na stav, v ktorom sa ťažko traumatizovaný človek nachádza, na to, čo prežíva, a stať sa oveľa ústretovejším, chápavejším. Tiež sú tieto tréningy užitočné pre ženy, obeť domáceho násillia. Kone im pomáhajú uvedomiť si vlastnú hodnotu, zvýšiť sebavedomie a vrátiť ich do života ako silné a vyrovnané bytosti. Všetky uvedené oblasti však vyžadujú na tréningu okrem lektora a asistenta aj prítomnosť skúseného profesionálneho psychológa, pretože ide o veľmi citlivú a náročnú

nás na Slovensku alebo moji kolegovia v iných krajinách, má danú jasnú metodiku a štruktúru (program, časový harmonogram) a závisí od témy. Najčastejšou témou HAE tréningov sú „Leadership“ (vodcovstvo) a „Team Building“ (budovanie tímu). Je to aj vďaka tomu, že kone nám môžu byť v oboch prípadoch veľkým vzorom. Vďaka skúsenostiam z vedenia tréningov komunikačných zručností som do svojho portfólia zaradila aj tieto, pretože kone sú majstrami neverbálnej komunikácie a môžu nám, ľuďom, poskytnúť dokonalý vzor preto, aby sme sa stali v tejto oblasti takmer rovnako prirodzenými ako ony. Priebeh tréningu je nastavený tak, aby účastníci prechádzali od najjednoduchších cvičení po tie zložitejšie, ktoré od nich vyžadujú už určitý

oblasť, akou ľudská psychika nesporne je.

Zaujímavé... aká však bola vaša vlastná cesta k zážitkovému učeniu s koňmi?

Zvykne sa hovoriť „za všetkým hľadaj ženu“. V tomto prípade však išlo o muža, toho môjho. Chcel mi dať pod stromček originálny darček a na internete objavil tréning trénerov HAE v Nemecku, ktorý sa konal akurát začiatkom decembra. Preštudovala som si, o čom HAE je, a musím povedať, že som bola okamžite nadšená. Som taký nepokojný, niekedy až príliš dynamický človek, ktorý sa musí neustále posúvať vpred, vzdelávať sa, získavať nové informácie, ktorý rozmýšľa v súvislostiach, a tak mi bolo jasné, že to môže byť skvelým obohatením mojich manažérskych a lektorských skúseností v krásnom prepojení s mojou celoživotnou láskou, až priam diagnózou, s koňmi.

Šli ste teda do Nemecka?

Áno, šla. A hoci som tréning na severe Nemecka absolvovala s drkotajúcimi zubami, bol to nezabudnuteľný zážitok a posun v profesionálnej i ľudskej oblasti. Najväčšie pre mňa bolo, že som dostala spätnú väzbu priamo od koní a zmenila som svoj postoj k nim. Odvtedy sa im snažím porozumieť tak, že mením seba. Je to veľmi náročné, ale snažím sa, za čo ma vedľa kone odmeniť. Ten nádherný pocit doprajem zažiť každému.

A ako na toto všetko reaguje jazdecká, respektíve laická verejnosť?

Jazdecká verejnosť reaguje tak „typicky slovensky“. Začali sa objavovať nevydarené kópie HAE tréningov. Ponúkajú ich niektorí „starí koniari“, majitelia jazdeckých areálov samostatne alebo v spolupráci s lektormi soft-skills tréningov, ktorí koňa poriadne nevideli. Naštudovali si na videách z internetu, ako taký HAE tréning môže prebiehať. Výsledkom je zmätok a nepochopenie na jednej i druhej strane, teda u ľudí i koní. Ako som mala možnosť vidieť, ide skôr o horsemanship, teda pravý opak HAE. Je mi úprimne ľúto ľudí i koní, ktoré to museli zažiť. Konvenční jazdci, ktorých je, žiaľ, stále väčšina (aspoň v mojom okolí), sa na mňa pozerajú ako na blázna. S tým som sa však už nauči-

la v pohode žiť. Ale už sa aj medzi nimi objavujú prvé lastovičky, ktorým sa začínajú také netradičné metódy celkom pozdávať.

Čo laická verejnosť? Aký je pohľad bežných ľudí?

Ako na všetko nové. S obavami, nedôverou. Mala som však česť spolupracovať s firmami a ich manažermi či so známou a rešpektovanou neziskovou organizáciou, ktorí vítajú novinky a rešpektujú profesionalitu, čo mi umožnilo uviesť HAE do života. Reakcie týchto ľudí, najmä ich úprimné prekvapenie zo seba samých a radosť zo získaných skúseností ma len utvrdzujú v tom, že HAE má zmysel. Dnes už totiž moderné a profesionálne orientované firmy vedia, že sa do popredia dostáva otázka výberu zamestnancov podľa úrovne ich emočnej inteligencie (EQ), ktorá sa tiež odhalí a rozvíja vďaka interakcii s koňmi. V porovnaní s kolegami z iných krajín mi je ľúto, že Slovensko je také konzervatívne v prijímaní nových vecí a využití príležitostí, dávno preverených vo svete.

Azda sa to zmení...

Verím, že áno. Aj preto som veľmi rada, že sa tohto roku certifikovala ďalšia slovenská HAE lektorka, žena, s ktorou som sa už stretla. Zistili sme, že HAE a kone vnímame rovnako, čo je pre mňa veľkým potešením. Tým sa totiž rozširujú možnosti sprostredkovať ľuďom, aké nesmierne citlivé a vnímavé bytosti kone sú.

Podme k ďalšej téme. Je o vás známe, že sa venujete pomoci týraným koňom. Ako tento projekt vznikol, čo vás k tomu podnietilo?

Kone, respektíve zvieratá všeobecne, milujem od útleho detstva. Sú u mňa na rovnakej úrovni ako ľudia, možno niekedy aj vyššej, tým sa vôbec netajím. Aj preto som vegetariánka. Dlhé roky som bola ovplyvnená typickým konvenčným prístupom, v rámci ktorého sa s koňmi pracuje formou „musíš“, teda najmä násillím. Počúvala som, že kone nám musia slúžiť. Aj keď som nikdy voči koňom nebola násillnícka, aj tak ma HAE, rovnako ako predtým ľudia typu Monty Roberts, Chris Irwin, Klaus Ferdinand Hempfling či Honza Bláha, výrazne ovplyvnili. A tiež nasmerovali na dlhú cestu, smerujúcu k porozumeniu koní, k pochopeniu ich fungovania, rešpektovaniu ich prirodzených potrieb, ktoré neovplyvnila ani ich domestikácia a využitie. Začala som veľmi citlivo vnímať, ako sa k nim ľudia správajú, ako s nimi pracujú, akú starostlivosť im poskytujú. A tu niekde sa začalo aj moje vnútorné trápenie, pretože to, čo sú ľudia schopní robiť koňom, je skutočne desivé. A najhoršie je, že to mnohí vnímajú ako niečo normálne. Ale to nie je! A kone sa sami nevedia brániť, nemajú ani žiadneho oficiálneho ochrancu či zákony, ktoré by v praxi fungovali v ich prospech.

Čo bolo teda ďalej?

Nemohla som sa už pozerieť na to, ako mnoho koní trpí. A pomohla aj náhoda,

alebo to mám nazvať osudom? Prvým zachráneným koňom bol Cooper. Nádherný, ale vážne chorý a výrazne zanedbaný valach. Odkúpili sme ho, a tak dostal môj kôň Lewit partáka. O pár mesiacov nato ma priateľka Silvia oslovila s prosbou o pomoc pre kobyľku Suzi. Takú zúboženú kobyľku, doslova na pokraji smrti, vyhladovanú na kosť a kožu, so zle zahojenými jazvami na nohách a papuli, neupravenými kopytami som dovtedy nevidela. Podarilo sa nám ju od majiteľa odobrať hneď na druhý deň. Ak by sme ju nevzali, dnes by už nežila. Zabezpečila som jej nový domov v azyle až v Čechách, lebo na Slovensku sa to nepodarilo a doma som v tom čase mala zázemie len pre dva kone. Dnes je Suzi opäť na Slovensku, kde vedie šťastný život u mladej rodinky spolu s ďalším konským kamošom. A, samozrejme, vyzerá na nepoznanie.

Takže ste ju zachránili...

Áno. Pri Cooperovi a Suzi som si uvedomila, že sa takým koňom dá pomôcť. Len naše domáce podmienky sú výrazne limitované. To však neznamená, že ak ich nemám ja, tak ich nemôžem pomôcť nájsť alebo vytvoriť inde. A tak som v novembri 2014 založila občianske združenie NÁDEJ PRE KONE a ĽUDÍ (www.nadejprekone.sk), spracovala a do života uviedla jeho nosný, originálny projekt „Celonárodná záchranná sieť pre týrané kone“.

Čo si kladiete za cieľ?

Základným cieľom tohto projektu je vytvoriť sieť záchranných centier pre týrané, zanedbané a zneužívané kone, čo možno najširšiu, po celom Slovensku. Záchranným centrom sa môže stať každý právny subjekt (občianske združenie, jazdecký klub, farma, ranč a tak ďalej) alebo aj jednotlivec, s ktorým bude podpísaná riadna zmluva o spolupráci. Dnes, vďaka výnimočným ľuďom, ktorí sa ku mne pridali, tak máme päť aktívnych centier. Celkovo sa v nich nachádza asi 30 zachránených koní. Ak však chcem od iných, aby sa aktívne zapojili a dôverovali projektu, musím ísť sama príkladom.

Ako konkrétne?

Tak, že sme doma investovali do rozšírenia kapacít a úprav pozemku pre zachránené kone. Nemali sme ani veľmi na výber, lebo sa v mojom blízkom okolí objavili dva kone, ktoré potrebovali pomoc. A tak k Lewitovi a Cooperovi pribudol Joey, následne Max. Jeho príchodom sa však naše domáce možnosti uzavreli na maximálnej kapacite 4 kone. O tie sa osobne starám, spolu s mojou rodinou. Ďalšie tri kone, Pia, Abjar a Dáma, zachránené našim združením v spolupráci s nahlavateľmi, sú umiestnené jednotlivito v troch záchranných centrách. Im zabezpečujeme finančnú a materiálnu podporu.

S akým najhorším prípadom týrania ste sa doteraz stretli?

Myslela som si, že Suzi bol ten najhorší. Koncom augusta sa však na mňa obrátila mladá žena, že na salaši, kam chodila po mlieko, objavila koňa v zúboženom stave, či mu viem pomôcť. Poslala mi fotky. Keď som sa na ne pozrela, rozplakala som sa ako malé decko. Musela som konať rýchlo. A hoci je dnes kobyľka v bezpečí, stále mám pri pohľade na jej prvé fotky a podmienky, v ktorých živorila, slzy v očiach a hnev na toho, ktorý bol schopný jej toto urobiť. Takého tvora za človeka ani nepokladám...

Čo ste teda urobili?

Našťastie, vďaka súčinnosti s nahlavateľkou, pomocí bývalého majiteľa kobyľky a ľudí ochotných ju čo najskôr previezť do jedného z našich záchranných centier sa kobyľka dostala na miesto, kde je milovaná a kde sme jej okamžite zabezpečili tú najlepšiu chovateľskú a veterinárnu starostlivosť. Žiaľ, je to zatiaľ náš najťažší prípad. Bola kosť a koža, zablšená, začervenená, s neupravenými zubami, dermatitídou, mala problémy s trávením. Najhoršie sú na tom jej nohy. Na prednom ľavom kopyte má dávno zrotovanú kopytnú kosť, ktorá jej prerazila kopytnú stenu. Ostala jej tam diera. Kopyto tak vyzerá ako niečo medzi paznechtom a čertovým kopytkom. Právě predné je, naopak, ako papuča. Zadné nohy ledva ťahá za sebou. Tieto deformity a bolesť jej znemožňujú aktívnejší pohyb. Dostáva špeciálnu stravu, výživové doplnky a pravidelnú korektúru kopyt, ale stále sa snažíme nájsť ďalšiu odbornú pomoc.

Bola to jej prvá zlá skúsenosť?

Nie... najhoršie na tomto prípade je, že týranie si kobyľka už raz zažila v Čechách, v rukách nezodpovedného zahraničného chovateľa. Dostala sa k nám na Slovensko a zažila ďalšie peklo na zemi. Je to však veľká bojovníčka. Urobíme všetko preto, aby sme jej ukázali, že na svete žijú aj iní ľudia, než akých doteraz stretla. Jej príbeh nájdete, tak ako aj ostatné, na našom webe. Volá sa Pia. Držte jej, prosím, palce!

To určite budeme... podme však ešte k samotnému týraniu. Je vždy fyzic-

ky viditeľné? Čo možno urobiť pri podozrení?

Každý si pod pojmom týranie automaticky vybaví koňa vychudnutého na kosť a kožu. Lenže týranie má neuvěřiteľné množstvo podôb. Aj výborne vyzerajúci kôň, celé dni zavretý v boxe s rozmermi 3,5 x 3,5 m a pohybujúci hlavou sem a tam (hodinárčenie), je týraný. Rovnako ako ťažko pracujúci chladnokrvník pri ťažbe dreva v lese, s ktorým sa zaobchádza ako so strojom, alebo kôň dlhodobo uviazaný na reťazi v stojisku. Kone dosť krutým spôsobom týrajú aj mladé slečny, ktoré netušia, akú úlohu plnia pomôcky pri jazdení, ako rôzne gumičky, prevlečky, martingal, šambón a tak ďalej. A tak kone chodia s hlavami až na prsiach (rollkur). Kone sú veľmi často týrané príliš natesno utiahnutými nánosníkmi či zle padnúcim sedlom, ktoré im ničí chrbát a následne celý pohybový aparát.

Ako zviera reaguje?

Veď práve... ak sa kôň týmto šílenostiam bráni, často dostane výprask bičikom, kopance, v tom lepšom prípade bez ostrôh. Alebo je surovo „vycukaný“ oťažami a zubadlom v hube, čo mu spôsobuje nesmiernu bolesť. Videla som a vidavam to veľmi často a je mi z toho smutno. Ďalším miestom týrania sú agroturistické strediská, jazdecké školy. Zubadlo v rukách neskúseného jazdca či kopance a využívanie od nevidím do nevidím je nočnou morou každého takto zneužívaného koňa. Na uvedenie všetkých foriem týrania tu nie je priestor. Zoznam by bol veľmi dlhý, lebo človek je v tomto veľmi kreatívny.

Ako vás tak počúvam, mám pocit, že týraniu môže byť na príčine aj nevedomosť... čo sa tu dá robiť?

Chcela by som poprosiť ľudí, aby si všimli, v akých podmienkach kôň žije, ako sa s ním pracuje a necháli sa upozorniť majiteľa, že to nie je v poriadku. Pokiaľ sa nič nezmení, je potrebné to nahlásiť na príslušnú Regionálnu veterinárnu a potravinovú správu (RVPS), ale mať na svoje obvinenie potrebnú fotodokumentáciu či videozáznam. Dnes je to vďaka mobilom veľmi jednoduché. Ak ide o veľmi vážny prípad, ako Suzi či Pia, je dobré upozorniť políciu. Veľa takých prípadov je hlásených aj priamo mne, doslova so žiadosťou o riešenie.

Žiaľ, pokiaľ nám nebude poskytnutá súčinnosť priamo na mieste, kde sa kôň či kone nachádzajú, veľa nezmôžem. A tiež ešte nie sme v stave zachrániť každého koňa, ktorý to potrebuje. Ich počet je alarmujúco vysoký! O týraní koní či zvierat všeobecne však treba otvorene hovoriť, informovať, medializovať. Až potom sa ľady pohnú.

Pomáhať sa však tiež nedá len tak... ako funguje zháňanie financií?

Záchrana koní, ktoré majú vážne zdravotné problémy, vyžaduje nemalé finančné prostriedky. Vie to každý, kto zachránil čo i len jedného koňa. Predovšetkým na veterinárne služby a krmivo, vrátane výživových doplnkov. Aktuálne je najväčším sponzorom môj manžel. Bez jeho podpory, ale aj podpory mojich rodičov, by som sa tomuto projektu nemohla venovať. Snažím sa medializovať našu činnosť, dostať ju do širokého povedomia. Vytvorila som web, profil na Facebooku, kde sú všetky informácie o našich aktivitách, e-shop s „hand-made“ produktmi s motívom koní, ktorých autori nám venujú časť

výťažku z predaja. Hovorila som o projekte v TV JOJ či TA3, teraz tu vo vašom mesačníku, ktorým, dúfam, oslovíme tých správnych ľudí, ochotných pomôcť najmä dlhodobo. Zatiaľ máme oveľa viac nahlásených prípadov týrania koní ako zdrojov im pomôcť. Mám však veľa nápadov, ako získať potrebné financie na projekt. Verím, že mi bude mentálne i fyzické zdravie slúžiť, aby som ich mohla zrealizovať. Verím tiež, že sa k môjmu úsiliu pridajú ďalší, ktorým na koňoch úprimne záleží. Budujem sieť.

Znie to úžasne. Ako však môže pomôcť profesionál, jazdec, bežný človek...?

Úplne postačí, ak sa budú profesionálni i hobby jazdci, chovatelia, majitelia jazdeckého areálu či agroturistického centra, farmy, ranča aj obchodníci s koňmi správať ku koňom ako ĽUDIA a nebudú im robiť to, čo nechcú, aby niekto robil im! A nech bežný človek nezatvára oči pred týraním a krutosťou, nech svojimi peniazmi nepodporuje služby založené na utrpení koní. Tým koňom pomôžu všetci najviac, za čo im vopred naozaj úprimne ĎAKUJEM!

